

Lastniki in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Odgovorni urednik: Tona Godnik. — Uredništvo in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Pošta: predal 33. — Telefon: uredništvo in uprave 137. — Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu: 616-T-181. — Letna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 125 din. — Tiskarna: Slovenskega poročevalca v Ljubljani

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

Nepozabno partizansko srečanje na Okroglicah

„TU JE NAROD, ODLOČEN BRANITI VSAKO PED SVOJE ZEMLJE

nasproti vsakomur, ki bi jo spet skušal napasti“

Vsa Slovenija je bila preteklo soboto in nedeljo s srci na eni največjih proslav naše zgodovine. Na Okroglicah se je zboralo ob prazniku Primorske nad 300 tisoč ljudi, z njimi pa so bili v mislih sto in stotisoč tistih, ki niso mogli na dolgo pot. Če je bila larska proslava prvih slovenskih brigad v Dolenjskih Toplicah veličastna, je bilo srečanje na Okroglicah nekaj edinstvenega. Morje ljudstva, zbrano v prelepi dolini sredi zelenja, je valovalo pred trbuno kakor ogromen panj. Vso noč pred 8. septembrom so pritekale nepregledne množice ljudstva od vseh strani in se zlivale na slavoslovni prostor. Bilo je nepozabno lepo, veličastno in mogočno občutje enotnosti naroda, ki se zaveda svojega zgodovinskega poslanstva in ki je znova pred vsem svetom povedal: odločeni smo braniti vsako ped naše zemlje!

Kdor bi hotel izmeriti globino ljubezni, ki jo gojimo v naših srcih do svobodne domovine in tovariša Tita, bi moral stati sredi množice, ki je v nedeljo dopoldne pozdravila in poslušala govor našega maršala. Stotisoč so ga pozdravljali z iskričami se očmi; navdušeni, ponosni, viharji vzkliki so doneli pod sinje nebo in kakor grom je odmevalo od pobočij Cavana: Tito — Tito — Tito! Tu smo in tu bomo ostali, svobodni, neodvisni v borbi za mir, odločeni žrtvovati vse, če bi kdorkoli hotel vzeti samo košček od našega narodnega telesa!

Besede tovariša Tita so na nedeljski proslavi znova postavile stvari na svoje mesto. Italijani ne morejo imeti pravice do tistega, kar nikoli ni bilo njihovo. Tristranske deklaracije ne priznavamo. Trst naj postane mednarodno mesto, slovensko zaklade pa naj bo priključeno Jugoslaviji. Gre za vprašanje mira na svetu, ki ga moramo rešiti.

Ko je govoril, je tovariš Tito med ostalimi dejal: »Pomen te slovensosti je mnogostranski. Prvič, ta veličastna slovensost in te brigade, katerih praznik slavimo, dokazujejo, da je ljudstvo Slovenskega Primorja ostalo zvesto svoji državi, svojim narodom med dolgoletno okupacijo, med vsem mogočim šikaniranjem in terorjem fašističnih gospodarjev iz Rima. To dokazuje prav prisotnost vas, preživelih borcev, da je ljudstvo Slovenskega Primorja dalo velik in dragocen prispevek za svojo osvoboditev tudi v skupni borbi z vsemi narodi Jugoslavije proti okupatorju in za svobodo narodov, ki so danes združeni v tej trdni bratski socialistični skupnosti — Jugoslaviji.

Tovariš Tito se je za tem spomnil preteklosti, zgodovince teh krajev, da bi pokazal, da so Italijani pozabili vse grozote, ki so jih prizadejali, pri čemer je poudaril, da ne bo mogel navesti niti desetine teh grozodejstev.

Ce bi na drugi strani meje pomislili, da je tu nova Jugoslavija, da tu ni versajska Jugoslavija, če bi pomislili na to, da je zdaj tu socialistična skupnost, da je zdaj tu enotnost narodov, ki je v zadnji vojni v največjih dnevi svoje zgodovine znala dostojno obracunati z Italijani, ki jih je bilo zadost in preveč, da taka skupnost, ki gradi vsak dan čedalje boljše življenje, ki gre z neverjetno hitrostjo naprej k svoji srečnejši bodočnosti katerih narodov so občutili, kaj pomeni svoboda, kaj neodvisnost — tedaj bi vedeli, da s tako skupnostjo ne kaže imeti slabih odnosov. Na to bi morali oni pomisliti. Če bi razumeli, da tu nikoli več ne bodo mogli znotraj ustvarjati pete kolone in pripravljati terena za svoje bodoče agresivne cilje, tedaj bi to bila zelo dobra stvar in bilo bi v njihovo korist in v korist italijanskega naroda, ki ga cenimo in nam je žal, da ga voditelji vodijo po tako krivih poteh, kakor so ga začeli voditi v zadnjem času. Glejte, to sem

za čas od 11. do 18. septembra v drugi polovici tekočega tedna prehodno poslabšanje, sicer bo v glavnem lepo vreme do poldneva. V začetku druge polovice meseca padavine, toda v nadaljnjem poteku zopet lepo vreme.

VRAME
za čas od 11. do 18. septembra v drugi polovici tekočega tedna prehodno poslabšanje, sicer bo v glavnem lepo vreme do poldneva. V začetku druge polovice meseca padavine, toda v nadaljnjem poteku zopet lepo vreme.

MED NAJBOLJSIMI SO ZENE
Metliške žene so imele poseben sestanek, kjer so se pogovorile o organizaciji proslav in o nalogah, ki jih čakajo. Na proslavo se pripravljajo skoro vse žene iz mesta, nekaj jih pa

dele tudi iz bližnje okolice. Za organizacijo del pred spominjskimi dnevi skrbita torej Romana Hanzelj in Irena Heraković. Organizacijo preskrbe za dneve proslave so prostovoljno prevzela metliška podjetja in nekatera društva. Pomagali bodo tudi organizacije Zveze borcev, invalidi in mladina.

KULTURNI PROGRAM V DNEH PROSLAV
Kulturno-umetniško društvo v Metliki je s pomočjo pripravljalnega odbora pripravilo program za proslavo. Sodelovala pa bodo še razna fizkultura društva in pevski zbori.

Zbor brigade bo 19. septembra z večer. Ob tej priložnosti bodo zagoreli taborni ognji, hkrati pa bo odkritje spominjske plošče na

naše ozemlje. Vedno imamo čas, da pripeljemo divizije in nasprotniku onemogočimo, da bi uresničil svoje namene, ne pa da bi rožljali z orožjem. Mi se ne bojimo niti orožja niti rožljanja, toda orožje ljubimo. Orožje je v sedanjih dobi zelo važen činitelj za mirni razvoj takega naroda, katerega dežela ni kdo ve kako velika. Ljubimo orožje, ker srce brez orožja ne zadostuje. Mi to orožje cenimo in zato ga bomo uporabili samo takrat, kadar bo šlo za našo neodvisnost, za svobodo naše dežele.

EDINA RESITEV — TRST NAJ POSTANE MEDNARODNO MESTO
Ko je govoril tovariš Tito o vprašanju Trsta, je dejal: »Danes s tega mesta sporočam vsem tistim, ki so prizadeji zaradi tržaškega vprašanja, in tudi vam moram povedati, da nas je ta stvar privela v slepo ulico, iz katere ne moremo priti drugače, kot da Trst postane mednarodno mesto, zaledje pa, ki je čisto slovensko, pa naj bi bilo priključeno k Jugoslaviji.

Kakšne bi bile prednosti te rešitve? Prednost bi bila v tem, da bi bila ustvarjena tvorba, ki bi bila likvidirana. V mednarodnem mestu bi tržaško ljudstvo uspevalo. Nikakor drugače. To vprašanje bi morali začeti pogumno reševati in jaz sem prepričan, da bi dosegli v tem delu sveta mir. Vsaka druga rešitev pa bi bila kamen spotike in nesporazumov. Imeli bi mir in

...Mi smo videli njihove divizije, ne enkrat, oborožene in razorožene, vsakršne smo jih videli...
...Mi ne bomo dovolili, da bi čono »As okupirali. To morajo vedeti Bolje bi bilo, če bi umaknili tiste divizije in bi se začeli na nek način razgovarjati, da bi spoznali, če so kakšne stične točke, da bi se mogli o čem dogovoriti, če se že ne moremo o vsem.

Dejal sem že, da tega ne moremo drugače označiti, kot napadeno deželo. Dejanje, ki vsebuje činitelje napadalnih težej. Mi ne bomo nikdar poslali divizij, preden ne bomo spoznali, da nasprotnik napada

DR. MARIJAN RBECELJ MED BORCI JLA
Pretekli petek je obiskal tovariš dr. Marijan Rbecelj na Dolenjskem eno izmed večjih enot JLA pred njenim odhodom na jenske manevre. V družbi z generalnim majorjem Božano, vičcem je sprejel raport podpolkovnika Bačca in pozdravil zbrane borce, podoficirje in oficirje. Na častni tribunali so se poleg dr. Marijana Rbecelja in predstavnikov JLA zbrali tudi sekretar OK ZKS Franc Pirkovič, predsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič, sekretar OKR odbora SZDL Jože Plavec, predsednik mestne občine Novo mesto Lojze Ivaničič, predsednik MO SZDL Miha Počrvina, člani OK in OLO Novo mesto ter predstavniki množičnih organizacij.

Ko je pozdravil borce in komandni kader zbranih enot, je dr. Marijan Rbecelj govoril o najaktualnejših notranjih političnih vprašanjih. Dejal je, da je udeležba na nedeljskem največjem manevru častna naloga aktivnega in rezervnega kadra. Manevri bodo nova marširska in nerazdružljive povezanosti naše JLA z ljudstvom.

Govor tovariša dr. Rbecelja so zbrani borci in oficirji večkrat prekinjali z navdušenimi klici našemu državnemu vodstvu in s skandinavianim, po govoru pa so zaplesali kolo in zapeli.

Ob 14. uri bo fizkulturalni nastop na igrišču JLA. Sodelovali bodo prvaki Slovenije.
Ob 15. uri bo v fizkulturalni dvorani nastop pionirskih zborov iz Črnomlja. Zvečer ob sedmih bodo nastopile belokranjske folklorne skupine pred osnovno šolo. Sodelovale bodo godbe na pihala iz Črnomlja, Metlike in godba ljudske milice iz Ljubljane.

V dneh proslave bo odprta razstava predmetov iz Belokranjskega muzeja, ki bo prikazovala razvoj narodnoosvobodilne borbe v Belji krajini.
Bela krajina pričakuje vse bivše borce in znance in vabi na veselo rajanje, ki bo na stari Pungertu v Metliki.

Pripravljajni odbor

BELA KRAJINA NI POZABILA
19. IN 20. SEPTEMBRA BO V METLIKI ZBOR XV. BRIGADE

POTOVANJE NA RAB K SVEČANOSTIM 13. SEPT.
Te dni razpošljamo prijavitelcem vozne karte za ladje. Vsakdo dobi vožno karto tam, kjer se je prijavil. Držati se morate na voznih kartah označenih transportov. Ladje bodo označene s listni številki kot vse vozne karte. Nekaj voznih kart za posamezne ladje ima še na razpolago Putnik v Ljubljani, ki jih bo prodajal zamudnikom. Ladje odhajajo iz Reke naslednje dni:
12. septembra ob 5. uri zjutraj transport št. 2.
12. septembra ob 11. uri transport št. 3.
12. septembra ob 14. uri transport št. 7.
13. septembra ob 5. uri zjutraj transport št. 4.

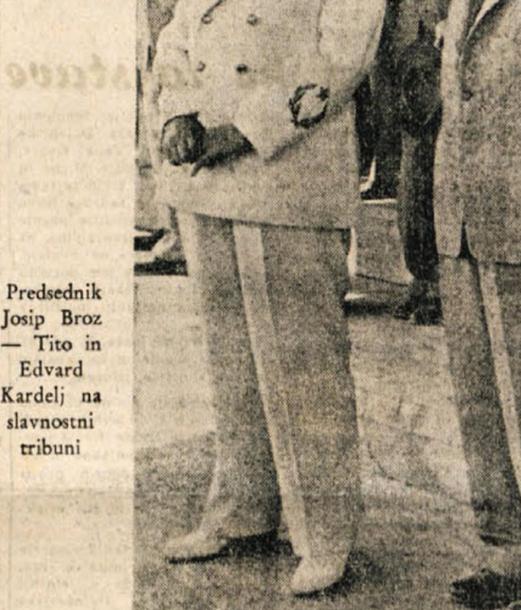
Pojovična vožnja za vlake se dobi na ta način, da kupijo vodje skupin na domači postaji obrazec K 13 in celo karto do Reke. Na Rabu bodo dobili potrdila za brezplačni povratek.
Na Reki čakajo pred postajo reditelji, ki spremljajo potnike od zadržanih vlakov do ladij. Vse podrobnosti glede potovanja in bivanja na Rabu imate v okrožnici, ki je priložena voznim kartam za posamezne občine.
Ne pozabite na zemljo za žarilo na pokopališču ter na vence za spomeniki!

Svečanost sama se bo pričela ob 11. uri dopoldne. Na Rabu je istočasno še več drugih prireditelj, ker praznujejo Rabčani

že bi lahko začeli s smotnejšim in realnejšim sporazumevanjem z Italijo samo kot našo soseda.
Tovariš Tito je pred zaključkom svojega govora dejal, da

mir ni več samo naša in italijanska zadeva, marveč da je to problem, ki ga moramo rešiti, če hočemo, da se ne bi pripetila nesreča. S toplimi

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

Predsednik Josip Broz — Tito in Edvard Kardelj na slavnostni tribuni

mir ni več samo naša in italijanska zadeva, marveč da je to problem, ki ga moramo rešiti, če hočemo, da se ne bi pripetila nesreča. S toplimi

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

pozdravi in z željo ljudstvu za vse najboljše pri napornem delu za zgraditev naše dežele, je tovariš Tito zaključil naše doslej največje zborovanje.

V Velikih Laščah na Kočevskem se vneto pripravljajo na proslavo prvega občinskega praznika. — Pogled na Velike Lašče. — Se po svoji lepi ureditvi, čistoti in lepi primerni, da se uveljavijo tudi kot turistični kraj

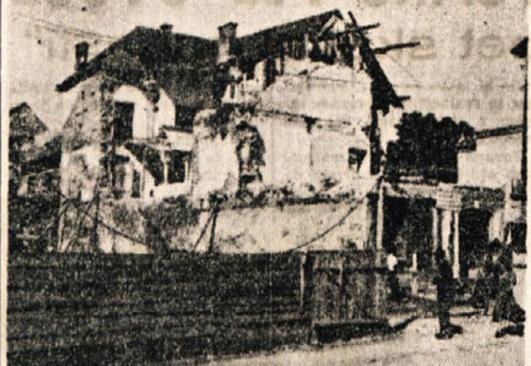
Seznam padlih borcev in žrtev sovražnih napadov s področja mestne občine Novo mesto

Dodatno k seznamu žrtev v 34. in 35. številu Dolenjskega lista objavljamo danes imena žrtev letalskih napadov. Prihodnje bomo objavili imena ustreleženih in poškodovanih Novomeščanov ter naknadno poslano popravke in nove podatke, ki jih sporočajo Dolenjskemu muzeju in uredništvu našega tednika Novomeščani doma in izven Novega mesta. Ponovno prosimo, da vsako pomankljivost, netočnost ali napako (ime, kraj, dan smrti itd.) takoj sporočite uredništvu lista ali Dolenjskemu muzeju.

ZRTVE LETALSKIH NAPADOV

ARTAC MARIJA, 31 let, žena sodn. uradn., Slatina Radenci, 3. X. 1943. — **BREJC AVGUSTIN**, 53 let, poštni inspektor, Kapucinski trg 4, 15. IX. 1943. — **DINHAZAR MARIJA**, 21 let, obč. uradn., Šukljeva 7, 14. IX. 1943. — **FINZGAR FRANCISKA**, 59 let, zvanjenica, Kasteljeva 8, 14. IX. 1943. — **FINZGAR MARIJA**, 64 let, zasebn., Kasteljeva 8, 14. IX. 1943. — **GOLOB MARIJA**, 28 let, služ. v boln., Zenska bolnišnica, 3. X. 1943. — **GOLOB CVETKA**, 15 let, šiv. vaj., Zobja vas 44, 11. III. 1945. — **GREGORIC JOZE**, 31 let, umetnostni zgodovinar, Mej vrti, 3. X. 1943. — **HLEDE KAROLINA**, 58 let, trg. žena, Zagrebška cesta, 11. III. 1945. — **HLEDE SLAVICA**, 28 let, šivilja, Breg 21, 11. III. 1945. — **HROVAT ALOJZ**, 38 let, železničar, Irča vas, na Jesenicah, 2. III. 1945. — **HLOVAR JOZE**, 84 let, čevljar, Kasteljeva, 13. XI. 1943. — **JAKOPIN IVANA**, 61 let, gosp., Zobja vas, 27. III. 1945. — **KAMMER LJJA**, 41 let, žena lekarnarja, Prosvetni dom, 3. X. 1943. — **KAMMER LIZIKA**, 8 let, hči lekarnarja, Prosvetni dom, 3. X. 1943. — **KILBER MILENA**, 15 let, hči gost., Ljubljanska 7, 14. IX. 1943. — **KILBER MARIJA**, 45 let, gospod., Ljubljanska 7, 14. IX. 1943. — **KOKOVICA ANA**, 44 let, žena post. usl., Kapiteljska 3, 3. X. 1943. — **KOKOVICA METKA**, 5 let, hči post. usl., Kapiteljska 3, 3. X. 1943. — **KOLAR ANDREJ**, 80 let, fin. str. v pok., Ulica 6, sept. 3. X. 1943. — **KÜSSEL MARIJA**, 49 let, zasebn., 3. X. 1943. — **KLEINDIENST FRANC**, 33 let, gostilec, Trdinova, 1. IX. 1943. — **KLEMENC ALOJZ**, 27 let, Krevkova, 14. IX. 1943. — **KMET STANKO**, 32 let, klepar in gasilec, Trebnje, 14. IX. 1943. — **KNOL RUDOLF**, 64 let, pis. pom., Ljubljanska 6, 14. IX. 1943. — **KNOL ZDENKO**, 9 let, sin tiskarja, Ljubljanska 6, 28. IX. 1943. — **KRAVČAR MAJDA**, 6 let, Zobja vas, 27. III. 1945. — **KRAVČAR MINKA**, 47 let, gosp., Zobja vas, 27. III. 1945.

LOGER ALOJZIJA, 66 let, žena okr. glav. v pok., Arkovala 1, 3. X. 1943. — **LOGER EDITA**, 28 let, hči okr. glavarja, Arkovala 1, 3. X. 1943. — **LOGER FRIDERIK**, 69 let, okr. glav. v pok., Arkovala 1, 3. X. 1943. — **MALOVIC MARIJA**, 70 let, gosp., Kapucinski trg 6, 14. IX. 1943. — **MALOVIC STANA**, 49 let, hči miz., Kapucinski trg 6, 14. IX. 1943. — **MIRTIC ALOJZ**, 3 mesece, sin mizarja, kont. fin. str. v pok., Arkovala 1, 3. X. 1943. — **MUSKATELEC TEREZIJA**, 34 let, žena fin. kontr., Arkovala 1, 3. X. 1943. — **OVNICEK IVANA**, 20 let, de. lavka, Zagrebška 3, 11. III. 1945. — **POZENEL FRANC**, 32 let, orožnik, Novo mesto, 14. IX. 1943. — **ROSENWASSER EDVARD**, 70 let, lesni trg., Prostijska 1, 14. IX. 1943. — **SEDAJ VILJEM**, 60 let, elektromonter, Prostijska 1, 14. IX. 43. — **GOMILA**, 30 let, žena prof., Glavni trg 22, 14. IX. 1943. — **SEKOLEC LUCIJA**, 4 let, hči kontr., Glavni trg 22, 14. IX. 1943. — **SEKOLEC MARIJA**, 3 leta, hči prof., Glavni trg 22, 14. IX. 1943. — **SIMIC ANTON**, 39 let, pismonoša, Kapiteljska, 14. IX. 1943. — **SULC FRANC**, 32 let, gasilec, Prečna, 14. IX. 1943. — **SKARJA DANICA**, 18 let, dijakinja, Glavni trg 25, 20. IX. 1943. — **STRUKEJ SLAVKA**, 27 let, šivilja, Zagrebška 3, 11. III. 1945. — **Dr. SOLFA VERUSA**, 30 let, zdravnica, Zen. bolnišnica, 3. X. 1943. — **TRATNIK JOSKO**, — **Dr. STOLFA VERUSA**, 30 let, 12 let, sin banč. uradn., Glavni trg 33, 3. X. 1943. — **TROBEC IVA**, 51 let, hči zid., 3. X. 1943. — **TROBEC MONIKA**, 51 let, žena zid., 3. X. 1943. — **VAJEVIC PETER**, akt. major bivše jugosl. vojske, 11. IV. 1941. — **VIDIC ANTON**, 37 let, zidar, Breg 29, 7. X. 1943. — **ZALETELJ ALOJZIJA**, 18 let, hči gostajšnje, Ulica 6, sept. 3. X. 1943.

Kmalu bodo izginile zadnje ruševine na novomeškem Glavnem trgu

Arkovala 5, 14. IX. 1943. — **MIRTIC SLAVKA**, 36 let, žena miz., Arkovala 5, 14. IX. 1943. — **MIRTIC ZLATKO**, 11 let, sin miz., Arkovala 5, 14. IX. 1943. — **MUSKATELEC ANTON**, 67 let, SEDAJ KATARINA, 55 let, žena elektromont., Prostijska 1, 14. IX. 1943. — **SEDAJ LADISLAV**, 18 let, sin elektromonterja, Prostijska 1, 14. IX. 1943. — **SEKOLEC BO-**

zvedeli tudi ustaški krvniki, med njimi Heraković iz sosednje hrvaške vasi Nova sela, Na ... svet se v septembru 1942 ustaši zverinsko napadli Planino in sosednje vasi. Po vseh so pobrali vse moške. Peljali so jih proti Planini, kjer je bilo ujetih tudi 32 Planincev. Mnoge so med potjo postrelili, ostalim pa je ustaški krvnik Heraković izrekel smrtno obsodbo. Nato so jih odpeljali v nekaj sto metrov oddaljeni gozd in jih tam postrelili. V vasi Planina so ostali živi le trije moški, ki so ustajem pobegnili. Zene in otroke so izgnali iz vasi, jo orali in zažgali. Zgoraj je do tal. Dvove z otroci so vojno preživele po zidanicah in kletah. Kljub temu pa je pri njih dobil parti-

V NEDELJO BO NA PLANINI SLAVJE SLOVENSkih IN HRVAŠKIH PART ZANOV

Planina je majhna vas, ki leži na 820 m nad morjem ležeči obirni planoti v Gorjancih ter pripada občini Podbočje pri Kostanjevici. Okrog nje se odpira lep razgled na vse strani. Prav lepo se vidi dolenjsko gričevje, Karavanke, Krim, Kum, Pohor, Kamniške planine. Pohorje in celo Triglav ter ravnine Spodnjega Posavja z mesti Krško, Brežice in celo Zagreb. Prbivalci tega siromskega dela Dolenjske so skromni, preprosti in pridni ljudje. Med NOB so bili zelo zavedni. Ze v prvih dneh fašistične okupacije so pričeli sodelovati z osvobodilnim gibanjem, v začetku leta 1942 pa so si postavili vsaki odbor OF.

zvedeli tudi ustaški krvniki, med njimi Heraković iz sosednje hrvaške vasi Nova sela, Na ... svet se v septembru 1942 ustaši zverinsko napadli Planino in sosednje vasi. Po vseh so pobrali vse moške. Peljali so jih proti Planini, kjer je bilo ujetih tudi 32 Planincev. Mnoge so med potjo postrelili, ostalim pa je ustaški krvnik Heraković izrekel smrtno obsodbo. Nato so jih odpeljali v nekaj sto metrov oddaljeni gozd in jih tam postrelili. V vasi Planina so ostali živi le trije moški, ki so ustajem pobegnili. Zene in otroke so izgnali iz vasi, jo orali in zažgali. Zgoraj je do tal. Dvove z otroci so vojno preživele po zidanicah in kletah. Kljub temu pa je pri njih dobil parti-

zan vedno varno in prisrčno zavetje. Konec vojne, ki so se ga vsi pošteni ljudje tako radovali, je tem dužnim, ki so med vojno žrtvovali vse, naložili nove, izredno težke naloge zaradi oddaljenosti od prometnih cest. Brez zbirne opreme in za delo sposobnih ljudi so si komaj po 8 letih s pomočjo ljudske oblasti obnovili svoje skromne domove.

O vsem, kar se je dogajalo v letu 1942 na Planini, so kmalu vinu ugotovili, da se lahko dosežejo v zadržnem delu lepi uspehi. Okrajni živinorejski odbor Novo mesto prireja s sodelovanjem medzadružnih živinorejskih odborov in živinorejskih odsekov tudi plemenski sejem za rodovniško živino in naraščaj. Plemenski sejem bodo v ponedeljek 3. oktobra v Novem mestu, v torek 6. oktobra v Trebnju. Na plemenski sejem lahko pripeljejo živinorejci samo ži-

Planina ni bila samo dobra partizanska vas, ki je vse žrtvovala za osvoboditev, temveč se je v njej kovalo bratstvo in enotnost slovenskih in hrvaških partizanov. Skupna borba in isti cilji so združevali vse pošteno misleče ljudi hrvaške in slovenske narodnosti, ki prebivajo tu v bližini. V borbah za Stojdrago, Vratič, Ošterc, Podbočje, Suhor so se tolkli slovenski in hrvaški partizani.

„Še vam lahko pripravimo nov Jelenov žleb!“ ODGOVOR DOLENJSKE NA FAŠISTIČNA IZZIVANJA

V petek 4. septembra popoldne je bilo na novomeškem Glavnem trgu protestno zborovanje zaradi italijanskega rožljanja z orožjem na naših mejah. Zborovanje je začel sekretar MO SZDL Leon Perhavec, za njim pa je govoril v imenu okrajne ga odbora SZDL Rado Taufer. Italijani zahtevajo, je dejal govornik, vse to, kar se naše, pa smo pred svobodoljubnim svetom že večkrat prepričljivo dokazali.

V času, ko si gradimo resnični socializem, naj vedo tudi v Italiji, je nadaljeval tovariš Taufer, da od tega visokega cilja ne bomo odstopili. Da znamo braniti to, kar je naše, pa smo pred svobodoljubnim svetom že večkrat prepričljivo dokazali.

Zato pridite na Gorjance in obiščite Planino!

V okolici Birčne vasi je precej dobrih častilcev vinskega Bakha. Da ne bi imeli preveč skrbi z snabavljanjem alkoholi, jim za tužemske blagre skrbi kar projalna kmetijske zadruge. Zato takile prizori ob toplih pole tih večerih niso nič posebnega

Živinorejske razstave - ogledalo napredka

Na področju novomeškega okraja deluje pri splošnih kmetijskih združenjih 18 živinorejskih odsekov. V živinorejskih odsekih je sedaj vpisanih v rodovnik okrog 1.400 krav. Pri večini živinorejskih odsekov delo še ni popolno, vendar ponokod dosegajo lepe uspehe. Delo se stano izboljšuje, zato lahko računamo že v naslednjih letih na pasemsko izboljšanje živine.

Cilj selekcije živine ni samo sprejemanje v rodovnik zaradi lažje prodaje živine. Ne! Z uporabo dobrih plemenjakov in od biro potomstva dobrih proizvodnih živali izboljšati pasemstvo živine - to je cilj selekcije.

Uspeli v napredku živinoreje se kažejo na živinorejskih razstavah. Zato bodo v letošnji jeseni prirejane živinorejske razstave s premovanjem in sicer:

V nedeljo 20. septembra na Kmetijski šoli Grm - Novo mesto za živinorejske odseke okolice Novega mesta, in v nedeljo 27. septembra v Ambrusu za živinorejske odseke Ambrus in Hinje. Živinorejci bodo razstavljali v Novem mestu okrog 100 glav goveje živine, v Ambrusu pa 70 glav. Ker so te razstave s premovanjem prve po letu 1948 v novomeškem okraju, vabimo živinorejce, da si jih ogledajo. Na bo jim žili Kmetijske zadruge so o tem že prejale navodila in jih vabimo, da v okviru živinorejskih odsekov organizirajo skupno udeležbo. Pričetek ocenjevanja bo ob osmih jutraj. Po ocenjevanju ob razstavišni oron in podelitvi nagrad. Živinorejcem Suhe krajine posebno priporočamo ogled razstave v Ambrusu, kjer bodo lahko na razstavljeni ži-

V Cramlju raste novo postajno poslopje

KAKO JE NAŠA VOJSKA POMAGALA K PORAZU IMPERIALISTIČNE ITALIJE

(Iz razprave »Narodnoosvobodilna borba v Sloveniji od junija 1943 do kapitulacije Italije«)

Brigade v Beli krajini
Po tej boji so se vse štiri brigade konec junija premaknile v Belo krajino, kjer so imele nekaj manjših akcij. Iz Bele krajine sta Serčerjeva in Cankarjeva brigada 3. julija 1943 odšli v Gorjance, kjer sta do 6. julija razkopali italijanske žične ovire in utrdbe nad Kostanjevico in Tolstim vrhom, s katerimi so Italijani in belogardisti hoteli presekati partizanske zveze in prehode med Gorjanci in ostalo Dolenjsko. V noči od 7. na 8. julij pa sta preko utrjene nemško-italijanske meje vdrli v Cerklje na Krškem polju. Na nemškem letališču v Cerkljah je Cankarjeva brigada padla pet letal, Serčerjeva brigada pa je likvidirala nemško postojanko v Brodu pri Kostanjevici.

Ustanovitev in borbe prvih slovenskih divizij
Rezen sklepa o reorganizaciji Glavnega štaba in ustanovitvi novih brigad je Centralni komitej KP Slovenije že v začetku junija 1943 razmišljal o ukinitvi operativnih con in formiranju slovenskih divizij. Nato je Edvard Kardelj po nalogu Vrhovnega štaba odpotoval iz Slovenije na Glavnemu štabu Hrvaške. Na Hrvaškem si je mimogrede ogledal delo in vlogo divizijskih štabov. Dne 18. junija 1943 je pisal Centralnemu komiteju KP Slovenije, da operativne cone v Sloveniji res nimajo več nobenega smisla, saj so jih tudi Hrvati odpravili. Zato je vrhovnemu komandantu Titu predlagal, da bi tudi v Sloveniji formirali divizije namesto dosedanjih con. Centralnemu komiteju KP Slovenije pa je svetloval, naj Glavni štab pripravi ustanovitev 1. in 2. divizije.⁶⁸

Spomladi leta 1943 je v zavezniškem svetu začela polagoma zmagovati resnica o narodnoosvobodilni borbi v Jugoslaviji
Dne 19. maja 1943 se je na hrvaškem osvobojenem ozemlju v Liki spustila prva angleška vojsna misija na čelu z majorjem Williamom Jonesom in odšla h Glavnemu štabu Hrvaške, 28. maja 1943 pa je tudi h Vrhovnemu štabu prišla šestinska vojsna misija. Majorja Jonesa je sposobno presenetilo dejstvo, da se vsa ta vojska zalaga samo z orožjem, ki ga v boju odzame okupatorju. Na lastne oči se je prepričal, da je spartanzistov utrjena vojska z dobro organizacijo.⁶⁹ O teh svojih ugotovitvah je major Jones poročal v London in zahteval pomoč v orožju. Od tam pa so mu odgovorili, da so njegova poročila pretirana in neverjetna. S Hrvaške je kmalu odšel v Slovenjo in 27. junija 1943 prispel v

deljvega pisma 24. junija pa je ukinil II. operativno cono za Gorenjsko in Zahodno Koroško, ki ji je ukazal, naj pošči organizirano gorenjsko brigado.⁶⁸ Samo formiranje divizij pa je pospešil nagel razvoj domačih in svetovnih dogodkov.

Glavni štab NOV in PO Slovenije.
V noči na 3. julij 1943 je zavezniško poveljstvo na Bliznjem vzhodu končno poslalo prvo pošiljko orožja: štiri italijanske protitankovske topove, od katerih se je eden pokvaril, in nekaj kant razstreliva. »S topovi so Angleži poslali tudi željo, da razrusimo Zidani most, in to - če le mogoče - do 25. julija. Zanima nas, kaj naj ta termin pomeni...«⁶⁹

Edvard Kardelj je takoj poslal v Slovenijo patrolo z obvestilom, naj pridejo brigade h Kolpi čakati topove. Namesto poškodovanega protitankovskega topa je Glavni štab Hrvaške dal Slovincem gorški top. Dne 5. julija 1943 je Edvard Kardelj s transportom dragocene orožja odšel v Slovenijo, kjer je topove sprejela v varstvo Tomšičeva brigada.⁷⁰ Tako so slovenske brigade dobile prve topove.

Medtem sta se 10. julija osma angleška in sedma ameriška armada izkrcali na Sicilijo in je do 17. avgusta 1943 zasedli. Vdor na Sicilijo in vse močnejše bombardiranje Italije sta bila odlična priprava za invazijo na sam Apeninski polotok in uvod v kapitulacijo Italije.
V borbi proti narodnoosvobodilni vojski v Sloveniji je ita-

(Nadaljevanje iz 35. številke)
»Prejeli smo Tvoj telegram, v katerem nam sporočaš odlok vrhovnega komandanta tov. Tita glede preimenovanja divizijskih imen in akcije na Zidani most...«⁶⁸
»OPOMBE«
»Divizija »Isonzo« fascističnega operativnega odseka iz leta 1943; Muzej NOB
»Centralnemu komiteju KPS, 18. junija 1943, Krištof.
»Glej omenbo 17.
»Glej omenbo 37.
»Milan Filipič: Major Jones na sv. deželci »Borci« 1951 str. 350. — Leta 1944 je major Jones napisal grobno spomenik »Dobrih mislincev med Titovimi partizani« (»Borci«, 1952 str. 86).
»Tone Fajfar: Po poth brat, stva in enotnost: Iz partizanskega dnevnika »Slovenski poročevalci«, 10. aprila 1951.
»Prav tve in Franci Strle v Kordun« »Borci« 1952 str. 248.
»Po pripovedovanju ministra Borca Kraševca.
»Glavni štab NOV in PO Slo. venije, 3. avg. 1943. Sekretariatu CK KPJ v im. tov. Krištof.
(Nadaljevanje pride)

IZ NAŠIH KRAJEV

To in ono iz Kočevja

V zadnji številki Dolenjskega lista je bilo poročilo o seji upravnega odbora Okrajne zadruge zveze. Poročilo je bilo sicer bolj povprečne značaja, bilo pa ni navedeno, zakaj so se nekateri člani odbora razburjali oz. zakaj je smadek zavilile. Pravilno je, da se razčisti nasprotja in nejasnosti, treba pa je to storiti proti vsem, ne pa samo proti posameznim članom. Veliko je bilo že govora po raznih sestankih v Kočevju, da ljudje, ki so bili že kaznovani zaradi gospodarskega kriminala, ne morejo biti na vodilnih mestih podjetij. Je mogoče upravni odbor tudi o tem kaj razpravljati? Vsekakor so volilci zelo zainteresirani, da bi bili točnejše poučeni o poteku te seje upravnega odbora.

iz Dolenjskim Toplic

Dolenjske Toplice obiskuje vse več izobraževalnih ustanov. Iztetniki imajo posebne ure določene za kopanje, po kopanju pa obiskujejo lepo okolico s prijetnimi razgledi. Dolenjske Toplice pa bi bile še mnogo bolj privlačne, če bi kopalniška uprava zgradila bazen na prostem, kamor bi napeljala odvisno vodo iz toplih vrečev. Bazen na prostem bi bil za Dolenjske Toplice in za vsa Dolenjska velika športna pridobitev, ker bi igralci lahko trenirali že v zgodnji pomlad in v pozno jesen, ko je navadna voda mrlja.

Obrotno kulturno-umetniško društvo »Svoboda« iz Kranja je zapelo v soboto 29. avgusta ob 16. uri v kopalnični restavraciji venček narodnih in umetnih pesmi. Pevec so poslušali predvsem kopalniški gostje ter nekaj domačinov. Obisk bi bil zaradi pevskega nastopa mnogo lepši, toda čas nastopa ni bil primeren. Dolenjske Toplice imajo lepo, prostorno in dovolj akustično dvorano, ki je namenjena predvsem kulturnim prireditvam, zato naj bi kulturno umetniška društva, ki gostujejo v Dolenjskih Toplicah, imela svoje prireditve v tej dvorani.

Iz Dobrnica

Domače prosvetno društvo, ki je doslej že dalj časa spalo, je vzdrnilo kulturno umetniška skupina dijakov iz Dobrnice s Molierovo komedijo »Skopuha«, ki je za mlade igralce dokaj zahtevno delo. Dobrnški dijaki pa so izvajanjem dokazali, da so ji kos, čeprav je med njimi precej mladih igralskih moči. Uspeh dobnriških dijakov naj bi domače kulturno umetniško društvo pripravilo do tega, da bi že sedaj začelo resno razmišljati, s kakšnimi deli bi se pozimi domači okolici predstavo. Radi bi gledali nova, doslej pri nas še neigrana odreska dela, ne pa lani igrana in samo nekoliko obnovljena.

Iz Loškega potoka

Kmet Janez Knavs iz Malega loga je deval deteljo v ostrnico in nesrečno padel z lestve. Pri padcu si je zlomil sedem reber in dobil težje notranje poškodbe. Ze od 24. avgusta se zdravi v ljubljanski bolnišnici, kamor so ga prepeljali z rešilnim avtom.

Tovariš Knavs je naročnik Dolenjskega lista in ga z vne-mo prebira. Priporočal ga je tudi sosedom in ga jim posojal v branje. Ko ga je žena v bolnišnici obiskala je potožil, da mu je zelo dolgčas, ker zaradi slabosti ne more brati. Želimo mu skorajšnje okrevanje.

Velike Lašče

V okviru proslave 10. obletnice Zbora odposlancev v Kočevju in 40-letnice uspešnega začudnega dela v živinorej bo v Velikih Laščah v dne 26. in 27. septembra medzadružniška razstava rodovniške živine, kjer bodo sodelovale poleg velikolaške še štiri okoliške zadruge s 307 glavami izbrane rodovniške živine. Prvega dne, to je 26. IX. bo poleg razstave tudi tekmovalje krav v oranju in prevozu tovorov.

27. IX. bo v zadružnem domu v Velikih Laščah veliko zborovanje živinorejcev iz Velikih Lašč in okoliških krajev. Na zborovanju bodo vrtili poučne živinorejske filme. Popoldan bo razglasitev ocen razstavljene živine ter podelitev nagrad najboljšim živinorejcem. Razstava živine v Velikih Laščah bo po svojem obsegu med največjimi po osvojitvi v kočevskem okraju.

Razstavo živine pripravljajo tudi zadružniki pri Sv. Gergorju in Sodražici. K. O.

Novice iz Mokronoga

Ljudje iz občine Mokronog še vse preprosto in preradi sekajo les brez sečnega dovoljenja. Les prodajajo pod roko in ga vozijo na postajo Mirno. Vse to pa izgleda, logarje popolnoma nič ne skrbi. Zelo radi zatisejo oko, kadar jim kaj kane skozi grlo ali v žep, vsaj tako pravijo v Mokronogu. Naše gozdno bogastvo, ki je naša najpomembnejša surovina in nam največ daje, naj bi upravljali tudi v mokronoški dolini vestni in pošteni ljudje.

Mokronog dobiva počasni predvno lice. Najbolj pereče vprašanje, ki ga bodo morali Mokronoščani čim hitreje rešiti, je peršeče. Zgrajeno je bilo že v letu 1946, toda vodna gladina, ki ga je v prvih letih po dograditvi preplavljala, je zdaj močno pod pralnimi deskami. V peršeču zdaj ni mogoče priti in ljudje perejo spet v akafih. Za novo peršečo bo treba denarja, denar pa bodo morali prispevati ljudje.

Mokronog obnavlja občinsko remontno podjetje. Da bi konkurirali zadružni mesnici, ki je imela doslej monopol v prodaji mesa, so v Mokronogu ustanovili tudi občinsko mesnico. Tu

Mali oglasi

UGODNO PRODAMO 2 ševljarska šivalna stroja »Sollingen«. Kmetijska zadruga Prečna.

PRODAM SADNI MLIN in stiskalnico za sadje. Kopic Jože, Sukljeva 25, Novo mesto.

DVOSOBNO STANOVANJE s pritlikinami v Novem mestu zamenjam za enako v Ljubljani. Informacije na upravi lista.

1000 DINARJEV nagrade damo Histemu, kdor najde ali izsledi škarje, ukradene v tapetniškem oddelku Mizarstva Novo mesto.

ŽENSKO DELOVNO MOČ iščem za domača in poljska dela. Plača ugodna. Nastop takoj. Savorn Franc, Bušinja vas 18, Suhor pri Metliki.

STISKALNICO ZA SADIJE, zelo dobro ohranjeno in sadni mlin ugodno prodam ali zamenjam za suha bukova drva. Naslov v upravi lista.

LEP ZASLUŽEK nudimo tovarišem in tovarišicam, ki imajo svoje kolo na območju okrajev Črnomelj, Kočevje ali Novo mesto. Podrobnejše podatke daje uprava Dolenjskega lista v Novem mestu.

IZGUBILA SEM sivo jopico z rdečimi črtami od Glavnega trga do Kandije. Najditej naj vrne proti nagradi na upravo lista.

NOGOMET
Novomeščani v nogometnem prvenstvu
Ljubiteljem nogometne igre se po dolgem času obeta zanimivo nogometno prvenstvo Ljubljanske nogometne podzveze, v katerem bo zastopano tudi Novo mesto s članskim in mladinskim moštvom. Imeli bomo priliko videti, koliko so naš fantje napredovali. Pripravniki smo, da nas naši zastopniki ne bodo razočarali, nasprotno, dokazali bodo, da je naziranje, da Novomeščani niso za nogomet, zmožni in da so sposobni poseči v borbo za najboljša mesta. Prvenstvo se prične že prihodnje nedelje. V Novem mestu se bodo v borbi za prve točke člani spoprijeli s kočevskim Partizanom, mladinci pa z Odredom iz Ljubljane, s katerim imajo še stare račune.

ATLETIKA
Svetličičeva na petem mestu
Na lestvici najboljših slovenskih atletinj v teku na 80 m zavzema skromna Novomeščanka Svetličičeva 5 mesto z izvrstnim rezultatom 8,2, kar je sa-

TELESNA VZGOJA

mo za 4 desetinke slabše od rekorderke Knezove iz Maribora. Svetličičeva, ki dosega izredne uspehe tudi v ostalih disciplinah, je v letošnjem polletju obiskovala in z uspehom dovršila zvezni tečaj za telovadbo v Mozirju.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

ODOBJKA
TVD Partizan (Novo mesto) i TVD Partizan (Kočevje) 3:0 (19:5, 15:7, 18:16)
Ker primanjkuje prostih terminov radi tekmovalja v zvezni ligi, je bila ta tekma odigrana na Lok; v sredo popoldne. Domačim je to srečanje služilo kot dober trening za nadaljnje nastope, posebno še, ker je o kočevskem Partizanu znano, da je zelo agilna in vseh poljih telesne vzgoje in je tudi v odbojki precej napredoval. Čeprav domači niso nastopili v najmočnejši postavi — igrali so brez ing. Sodnika in Simiča — jim nasprotnik ni mogel resneje ogroziti zmage, razen v tretjem nizu, ko je bil precej časa v vodstvu, a je končno moral kloniti pred bolj izkušenimi Novomeščani. Za domače so dali najboljšo igro Dolenc, Pučko in Sonc, za goste pa prof. Bižal in Smola.

Časi se spreminjajo

Slovenski pregovor pravi, da sit lačenemu ne verjame. Lakota je v resnici silno neprijetna stvar.

Kako se da z lakoto kupčevati in trgovati, vedo prav dobro v

Zanimivosti

Človek potrebuje na dan dva litra vode, da bi nadomestil vso vodo, ki jo izloči telo skozi kožo in pljuča. Če človek tri ali štiri dni ne pije vode, izgubi 7 do 8% svoje teže. Pozneje pa se že pojavijo prvi znaki bolezni.

Velik napredek v rudarstvu je nastal v srednjem veku, ko je Marko Polo prinesel smodnik iz Kitajske v Evropo. Smodnik so kaj kmalu uporabili v rudarstvu za razstreljevanje skal in rudnih blokov. Na Kitajskem so ga uporabljali že mnogo prej. Prvi rudnik, kjer so uporabili smodnik, je bil Ševčevica na Slovaškem. Pozneje se je uporaba smodnika razširila po vsej Evropi. Nekaj stoletij nato so črni smodniki zamenjali z znatno močnejšim razstrelivom — dinamitom, ki je smodnik popolnoma izpodrinil tudi v rudnikih.

Meseca maja 1945 so Rusi vkorakali v Berlin. Na zelo znanim in prostornem kraju je bil postavljen spomenik sovjetskemu vojaku, ki je Nemce baje osvobodil in naj bi bil zunanji izraz hvaležnosti nemškega ljudstva sovjetskemu vojaku — za osvoboditev. Vsaj tako so pisala takrat poročila.

Spomenik v nahaja v sovjetskem sektorju Berlina. Zdej ga straži 32 vojakov; eden stalno ob spomeniku, ostalih 31 v posebni čuvajnici, v neposredni bližini spomenika...

Pogled na Hrib — središče Loš kopotske doline

Pogled na Hrib — središče Loš kopotske doline

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

OBVESTILO!
Vsa podjetja in ustanove obveščamo, da bo vozil na ZAGREBSKI VELESEJEM
Putnikov moderni avto-bus dnevno izpred poslovalnice ob 6. uri zjutraj. Interesenti naj se prijavijo naprej.

Časi se spreminjajo. Slovenski pregovor pravi, da sit lačenemu ne verjame. Lakota je v resnici silno neprijetna stvar. Kako se da z lakoto kupčevati in trgovati, vedo prav dobro v

Človek potrebuje na dan dva litra vode, da bi nadomestil vso vodo, ki jo izloči telo skozi kožo in pljuča. Če človek tri ali štiri dni ne pije vode, izgubi 7 do 8% svoje teže. Pozneje pa se že pojavijo prvi znaki bolezni.

Velik napredek v rudarstvu je nastal v srednjem veku, ko je Marko Polo prinesel smodnik iz Kitajske v Evropo. Smodnik so kaj kmalu uporabili v rudarstvu za razstreljevanje skal in rudnih blokov. Na Kitajskem so ga uporabljali že mnogo prej. Prvi rudnik, kjer so uporabili smodnik, je bil Ševčevica na Slovaškem. Pozneje se je uporaba smodnika razširila po vsej Evropi. Nekaj stoletij nato so črni smodniki zamenjali z znatno močnejšim razstrelivom — dinamitom, ki je smodnik popolnoma izpodrinil tudi v rudnikih.

Meseca maja 1945 so Rusi vkorakali v Berlin. Na zelo znanim in prostornem kraju je bil postavljen spomenik sovjetskemu vojaku, ki je Nemce baje osvobodil in naj bi bil zunanji izraz hvaležnosti nemškega ljudstva sovjetskemu vojaku — za osvoboditev. Vsaj tako so pisala takrat poročila.

Spomenik v nahaja v sovjetskem sektorju Berlina. Zdej ga straži 32 vojakov; eden stalno ob spomeniku, ostalih 31 v posebni čuvajnici, v neposredni bližini spomenika...

Pogled na Hrib — središče Loš kopotske doline

Ob 10. obletnici ustanovitve XV. brigade

Leta trdega gospodarskega boja nas spominjajo na slavne in zgodovinsko pomembne dni iz NOV. Deseta obletnica jim poteka, toda vendar živijo v ljudstvu v vsej svoji veličini. Med te pomembne dogodke spada tudi proslava 10-letnice ustanovitve 15. belokranjske brigade. 15. brigada je bila ustanovljena po italijanski kapitulaciji 28. septembra 1943. Iz že osnovanih treh bataljонов Vzhodno-dolenjskega odreda. Njen prvi komandant je bil Vasja, komisar pa Silih Niko — sedaj oba polkovnika v J.L.A. V vodstvu so bili starejši in preizkušeni partizani. Večina borcev je bila iz Bele krajine. Brigada, ustanovljena petnajsta po vrsti, je dobila ime »Petnajsta belokranjska«.

Starejši borci v Beli krajini, zlasti tisti iz leta 1942, so si lastili »za svoje« predvsem Cankarjevo brigado, v kateri so najbolj množično in že od vsega početka sodelovali. Slavna in borbeno pot, katero je prehodila 15. brigada v svojih zmagovitih pohodih, v katerih je padlo nad 1000 junakov na brez dvoma opravljene in bojeborne Bele krajine in bo zavzemala posebno mesto med slavnimi enotami NOV, saj si je priborila tudi častni naslov — udarna brigada.

Borbeno kronika 15. brigade se začne pri Sv. Anji na Hrvaškem, kjer je imela svoj prvi ognjen krst, ko je odvila prvi naval Nemcev proti Beli krajini. V nemški jezenski ofenzivi na Belo krajino oktobra 1943 se je pojavila prav

vaškem je imela velike boje z ustaši in jih sredi decembra 1943 za vedno pregnala iz te postojanke.

Nato je brigada krenila v Belo krajino, po Dolenjski in Notranjski ter imela posebno pomembno vlogo pri osvoboditvi Zdenške vasi. Preživeli borci se pomnijo teže in neprestane boje na Ilovi gori, v katerih je padlo največ borcev iz Bele krajine. Tako je prehodila 15. brigada svojo slavno borbeno pot od Metlike, kjer je bila ustanovljena, in sprejela zastavo tamošnjih mladine, ter se pod njo borila vse do osvoboditve. Na tej poti je prekrizala mnogo težkega terena ter pustila nad 1000 svojih borcev, ki spe po različnih grobiščih naše domovine. Razšla se je po osvoboditvi v Kamniku.

Poleg težkih in zmagovitih borb se je brigada odlikovala tudi s političnim in kulturnim

delom. Sirla je revolucionarne ideje, zlasti preko partizanskega tiska v svojem glasilu »Polet«, v katerega so pisali samj borci. V brigadi je vladal zdrav partizanski humor. Med pravo posebnost brigade spada tudi njen hrabri in najboljši harmonikaš Hudorovec Janko iz Kanižarice, ki je s harmoniko dvigal borbenost in razpoloženje, saj je bil v jurših vedno med prvimi in je šestokrat pod samimi bunkerji, ležeč na hrbtu pod točo sovražnih krogel, divje igral priljubljeno himno petnajste »Hitj brigada petnajsta«.

Petnajsta brigada bo imela svoj zbor 20. septembra 1953 v Metliki, kjer se bodo sestali preživeli borci ter ob tej priliki obujali spomine na težke dni borbe in odkrili spominsko ploščo. Njen praznik bo velik dan za vso Belo krajino. *Janez Vitkovič*

Dolenjski učiteljski ob Prespanskem in Ohridskem jezeru

(Nadaljevanje s 3. strani)

CEPRAV ZENSKÉ NE NOSIJO VEC FEREDZE

si pred našimi granicami vselej zakrivajo obraze.

Ko smo zavili s Koneškega proti tromeji, smo že zagledali albanski patrolni čoln. Otok ob tromeji je bujno zaraščen. Predstavlja nedotaknjeno naravo. Je pod zaščito ljubiteljev narave, naših granic, ki gojijo na njem fazane in prav vlijudno opozarjajo, da se ne sme z otoka nič odnašati. Kaj bi bilo, če bi si vsak izletnik vzel kaj za spomin, n. pr. želvo, ki jih je dosti na otoku?

Na povratku v Otešavo smo imeli pravo idilo. Okrog nas belj pelikani, dekleta sedijo ograji na tleh in namakajo noge v jezersko vodo, ki jo izletniki z vedrom zajemajo in hlastno pijejo. Pravijo, da je to najboljša pitna voda. Jezero se nalahno kodra, valovi postajajo večji in že se podijo tako veliki, da pljuskuje nam v veselje na nas — na palubo. Pritisnil je veter zgorena. Prijetno se gugamo, naš kapitan pa daje zaskrbljen navodila. Vihar na smorjue se kmalu umiri, strah mineva, ladja zapljuje v mirno pristanišče.

Se bi bil rad ostaj v Oteševem, toda načrt je nelzprosen. Skozi Resen gre naša pot in že se s prelaza previdno spuščamo na zelo rodovitno Ohridsko polje.

V AVTU ZASMRDI PO ZVEPLOVODIKU

Kaj naj bo to? Pogledam skozi okno. Na hiši vidim napis Koseli. Nahajamo se torej na vulkanskem ozemlju. V bližini je še ostanek ugaslih vulkanov: solfatar Duvalo, 25 cm široko vulkansko žekno, ki bruha plin žveplovodik.

Dolenjske učiteljske ob Sv. Naumu pri Ohridskem jezeru

Ohrid in Ohridsko jezero! Tukaj pride vsak na svoj račun: občudovalec stare slave (ohranjena predrimška, rimsko-bizantinska in Samuelova trdnjava) in umetnost (v muzeju spremenjeni poslikani cerkvi itd.), ljubitelj narave in kopalci. Vesel sem bil zaradi sreče, ki je žarela iz obrazov naših umetnikov. Neprestano so slikali in skicirali. Niso mogli vsega zajeti, kar bi bil radi.

Užili smo toliko lepot, da je težko reči, kaj je bilo najlepše: Ohrid sam, izlet k Sv. Naumu in k izvru Crnega Drima, ali Struga s krasnim kopolisem in vabljivim Crnim Drimom, ki tukaj zapušča jezero. In z znamenitim naravoslovnim muzejem. Ohridsko jezero, ki meri 324 km², do 286 m globoko in do 18 m prozorno, je posebna

lepota in zanimivost. Ohridsko jezero so bile znane že Ssabonu pred n. št. Niso redke do 1 m dolge jegulje in nekaj kg težke postvi. O okusnosti ohridskih postvi smo se sami prepričali. Videli smo tudi ribogojnico postvi v Hidrobiološkem zavodu. Ohridsko jezero je zmeraj lepo in privlačno: kadar kopalca pozibavajo rahli valčki dopoldanskega vetra vetrnika, ali kadar ga prevraščajo valovi popoldanskega strmega. Pogled na jezero in na Ohrid z naše Gorice, kjer smo stanovali, je podnevi krasen, zvečer pa veličasten.

Z letovisimo Gorica pri Ohridu smo bili zadovoljni. Zvečer, ko je bila sigranka, je bilo veselo in razigrano. Ko so naša dekleta skupaj z Markedonci zapela: »Bolen mi le-

ži...«, je bilo kar ganljivo. Tukaj je bilo slovo skoro že težje kot v Oteševu ob Prespanskem jezeru.

S pesmijo in z dobro voljo smo premagali vse nevedčnosti na potovanju. Zdej ko so mladi učitelji spoznali toliko novih krajev in ljudi, bodo znali svojo ožjo domovino še bolj ceniti in bodo stremeli za tem, da jo natančno spoznajo. Prepričan sem, da bodo s svojih potovanj vse življenje veliko črpali.

Republiški svet za prosveto in kulturo in OLO Novo mesto, ki sta to potovanje omogočila in OLO Crnomelj, Kočevje in Krško ter OZK Crnomelj, ki so ga podprli, naj imajo za doživetje, da so po mladih učiteljih in učiteljicah prispevali k večji izobrazbi našega ljudstva. *Ing. Ivo Čobec*

Kočevski pionirji v Kopru

Socialno skrbstvo v Kočevju je organiziralo počitniško kolonijo za pionirje in pionirke kočevskega okraja v Kopru. Občinski ljudski odbori Kočevje, Fara, Osilnica, Loški potok, Sadržica ter Dobropolje in Vel. Lašče so dali 78 otrok. Nekaj so prispevali starši, večino vzdrževalne za kolonijo pa je dalo socialno skrbstvo.

Mnogo otrok je prvič v življenju videlo morje in se dan za dnem kopalo in na sprehodih spoznavalo čisto drugo de-

želo kot je Kočevska. Preteklost Kopra in okolice so otroci spoznali v koperskem muzeju ob razumljivi razlagi direktorja muzeja.

Ogledali so si grad Vaganec, bili so v Semedeh in se kopali v prijetnem kopalisku Sv. Nikolav. V prostem času so se zabavali ali pa pripravljali na oddaje radia Kopra.

Hrana je bila dobra, raznovrstna, pravilno pripravljena in vsi otroci so zato pridobili na teži. Na Kočevsko so se vrnil z zagorelim obrazom, nasmehanim licem in bogatejši za mnogo lepš spoznanj.

Starši so hvaležni socialnemu skrbstvu za socialno pomoč ter osebnju, ki je 23 dni nesebično skrbelo za vse otroke. *B. C.*

Zaradi neprevidnosti s cigareto — smrt cele družine

40-letna Barbara Thoren v ameriškem mestu Worcester, mati več otrok, je zaspala s prižgano cigareto v roki. Od cigarete se je vnela blazina, z nje pa se je razširil ogenj na vso sobo. Posledica: mati in štirje otroci v starosti od 3 do 15 let so zgoreli v plamenih.

300 milijard dolarjev dolga

ZDA imajo že sedaj 272 in pol milijarde javnega dolga, v Kongresu pa so pred kratkim razpravljali o predlogu, da se sme država zadolžiti do zneska 300 milijard dolarjev.

Rimski volk dlake ne menja

Zadnja številka rimskega »Internativnega središča za Jadranski študij objavlja članek, v katerem poziva italijansko vlado, naj s pomočjo topov vrne Italiji vzhodno jadransko obalo. Kakor poroča Jugopres, članek trdi, da je Jadranski beneški zaliv in da mora Italija prevzeti policijsko službo nad njim.

Po mnenju pisca je tržaško vprašanje v primerjavi z vprašanjem, ki se postavlja za Italijo na Jadrano, malenkostno. Pri tem trdi, da je na vzhodni obali Jadrana nastala mornarica, ki je sposobna vzmernirati italijanske ribiče, a je šele v razvoju. »Italijanji smo dolžni popotiti jo, preden postane nevarna. Na utrjevanje jadranske obale,

ZA ZABAVO

»Kako ste pripravili bolnika na to, da bo živel še štirinajst dni?« vpraša zdravnik bolniško sestro.

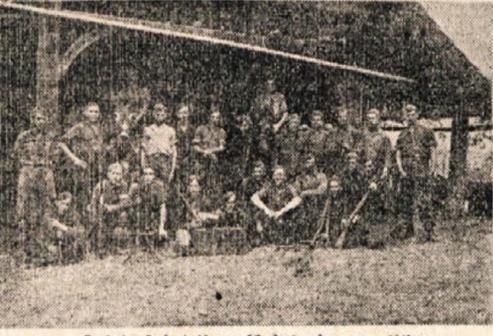
»Zelo obzirno. Najprej sem mu povedala, da bo živel še štiri dni, potem sem mu pa dodajala po en dan, dokler ni umrl.«

Soseda: »Prosim vas, posodite mi metlo!«
»Oprostite, ne morem, jo bom sama potrebovala. Tudi moj mož se pravkar vrača iz krčme.«

»Ali so to tukajšnja ali imozemska jabolka?«
»To je vendar postranska stvar, saj se menda ne mislite pogovarjati z njimi.«

»Pomislite tovarišica, sanjal sem, da sem zaprosil za roko najlepše ženske!«
»A... in kaj sem odgovorila?«

»Neverjetno, kako so te velike opice podobne človeku!«

3. četa I. bataljona 15. brigade na počitku

15. brigada na najbolj občutljivem mestu za sovražnika: zasedla je komunikacijo Metlika—Novo mesto ter imela na tem odseku težke boje z Nemci in belogardisti. Uničila jim je 18 tovornih avtomobilov, 2 luksuzna, 3 motorje in 1 avtobus. Padlo je 15 belih, a 9 so jih naši borci ujeli ter zaplenili večje število raznega materiala, vmes več milijonov kun. V tej akciji so se posebno odlikovali: 2. četa I. bataljona, katero je vodil komandir Samo; 3. četa IV. bataljona s Kramarčičem Antonom, Klemenčičem Tonetom, Klemenčičem Fodetom, Jovičem, Teržakom in drugi domačini. Brigada je oblegala Metliko in se pripravljala na naskok, a medtem so Nemci zbežali, pol ure pred napadom. Te akcije 15. brigade so imele v takratnem razdobju ožvljenja bele garde velik političen pomen, saj so za vselej obračunale z domačimi izdajalci, ki so hoteli v Beli krajini postaviti kvilsiško oblast, a se zatem niso več pojavili. V dobi največjega pomanjkanja soli in cigaret ter vžigalic je odšla polovica 15. brigade v Slunj in druge kraje ter prišla nazaj močno otovorjena z dragocenim blagom, čeprav je imela na poti več borb. V Netretici na Hr-

Zaželeni tatovi

Bernard Tristan

Može so sedeli okrog ognja in si pripovedovali grozljive zgodbe. »Cujte,« je rekel kovač, »kaj se je pripetilo pred petnajstim dnevi gospe Javerne! Zgodilo se je v soteski Akran, pet milj od tod. V soteski sta samo dve hiši: hotel, ki ga živ krst ne obišče (v njem stanuje le neka gluhonema starka) in majhna vila Javerne. V nji živi samo gospa s služkinjo, ker je gospod Javerne umrl. Ali poznate gospo Javerne? Crna, visoka žena, večkrat bolna, ker jo mučijo živci. Predzadnji četrtlet je služkinja odšla točno opoldne, da obišče bolnega očeta in mater. Prenočiti je morala v Boveju, ker zvečer ni imela vlaka nazaj. Služkinja je bila svetovlaga gospe, naj gre z njo, ali naj pa odide na izlet v Kompijen, da ne bo sama ostala v vili.

»Mislite, da me bo kdo po-žrl!« ji je hrabro odgovorila gospa Javerne. Vendar se je malce le bala. Ko je zahajalo sonce, je šla na svoj običajni sprehod. Stopila je iz vile in opazila dva tujca, navzajena na ograjo. Obledela sta bila delovno, kapi sta pa imela položeni na očeh. Konje sta privezala za ograjo. Dejala sta gospe, da bi

ji rada ponudila izvrstnega vina. Naj ga le poskusi, sta zaprosila. Gospa Javerne jim ni preveč verjela, toda ni vedela, kako naj se ju otrese. Peljala ju je v salon in posadila k mizi. Eden je vzel iz torbe steklenico, natočil kozarec in ga ponudil gospe. Vzela je in izpila. Nato so se pogovarjali o vsem mogočem. Na lepem pa je gospa Javerne začutila, da ji oči »lezejo skup. Ne da bi voščila »lahko noč« je legla na divan in trdno zaspala. Zdej sta ta dva tipa šla v prvo nadstropje, prebrskala omare in sploh premetala vse od konca do kraja. Nato sta odšla in odnesla le zavitek ničvrednih delnic. Tako sta lopova gojufala sama sebe...

Drugi dan opoldne se je služkinja vrnila in našla svojo gospo v globokem spanju. Zbudila se je šele popoldne.

»Uboga starka, kako je morala biti prestrašena, ko se je prebudila!« je pripomnil eden.
»Prestrašena?« je odgovoril kovač. »Narobe, bila je presenečena. Kajti po štirih letih nespečnosti je bila to prva noč, ki jo je mirno in trdno prespala. Veste, njena bole-

zen, živci... Do tega večera je jemala vsa mogoča zdravila in uspalne praške. Zdej je dala ogledne v časopise, najela je pa tudi nekaj privatnih detektivov, da bi našla oba tatova. Pa ne zato, da ju izroči sodišču. Nel Ponujala jima je v oglaših veliko nagrado, če ji povesta, katero sredstvo sta uporabila, da je tako prekrasno spala...«

Na Koreji je mir in — grobovi

Vrste Združenih narodov so se v vojni na Koreji zredile za več kot 156.000 vojakov. Ubilih je bilo 72.500, ranjenih 250.000, a o 84.000 vojakih se ne ve, kje so.

Petindvajsetstot je mrtvih samo Amerikancev, petinštiridesetstot pa Južnih Korejcev. Tudi drugi narodi so poslali na Korejo na tisoče vojakov, ki jih ne bo več nazaj.
Poročilo Združenih narodov ob zaključku premirja navaja, da je vojna na Koreji stala okrog 1.350.000 mrtvih in ranjenih. Koliko je mrtvih, se točno ne ve.

LOJZE ZUPANC: VELIKI DNEVI Povest

Ah, ne, saj ni sam! Gjejte, Starihovi, tamle pri sosednji hiši so ostali karabinjerji. S staro Zugljevko se pogajajo za petelina, ki bi ga radi spekli za večerjo. Zadišala jim je kokojša pečenka. Pet jih je. Tako so zatopljeni v kupčijo, da se na videz sploh ne zmenijo za učitelja Bastianija, kateremu se je tako zelo mudilo k Starihovi kovačnici, kamor ga je zvalil napev partizanske pesmi, ki sta jo pravkar pela ded in vnuk.

Ah, ah, Bastiani, danes imas pa posebno srečo, zares posebno srečo! Koga si zagledal pred Starihovo kovačnico? Starega kovača in srčko njegovega rodu! Smej se, naestro, smej, kajti ptička sta se končno le ujela. Ah, da, saj končno bodo morali priznati tudi karabinjerji, ti počasni hrošči in lenuhi, ki se krijejo daleč za fronte in mislijo samo na dobro jed in na vino, da so prav vsi delavci potuhnjeni komunisti. Se sinoči so se pri kvartanju rahlo prepirali z njim, Bastianijem, ko so trdili, da so Belokranjci neumni kmetje, ki sploh ne vedo, kaj je komunizem. No, kaj pa tale kovač? Tale sajasti komunist? Ali je ta tudi neumni kmet? Ali ni delavec? Slišali so ga, kako je nabjal po nakovalu, vmes po glasno peval partizansko pesem. No, karabinjerji, hrošči leni in počasni, povejte zdaj, ali je dobriški kovač

komunist ali ni? Nočete slišati pesmi? Ne poznate partizanskega napeva? Tudi pravi! Ah, vi le kupujte petelina pri stari Zugljevki, saj bo Bastiani uredil vse, da bo prav in v redu. Tudi brez vas bo uredil. Se nocoj bo napisal ovadbo okrajnemu fašističnemu glavarju. Oh, glavar Sisgoreo ga bo pohvalil in mu podelil nagrado. Nagrado! Hal!

Takšne misli se pode Bastianiju po glavi, ko se izozad približa mirnemu kovaču.

»Buon giorno, fabbro!« pozdravi fišistični učitelj. Nekaj časa molči, ker kovač ne zna po italijansko odzdraviti in samo pokima z glavo.

Potem pa zaživlja v narečenem začudenju: »Fluuuu, comme bella vostra canzone!«

In ko spozna, da ga čadasti stavec ne razume, prične izbirati slovenske besede, ki si jih je bil v teh mesecih, odkar prebiva med Slovenci, že nekaj naučil: »Lepa pežmliča, haha!«

Čudno, votlo se smeji in treplja kovača po ramenu.

»Vrag te vzemi, šleva polizana,« si misli ded. A glasno tega ne izreče. Prva opustlost zaradi iznenadnega svidenja z Bastianijem ga mineva. Strah potlači vase. S čedasto roko si pogladi viseče brke in s pri-siljeno prijaznostjo izdavi:

»Ej, ste vi, maestro?«

»Lepa pežmliča,« ponovi Bastiani. »Io slišati...«

»Ah, kaj bi tisto,« zamahne starček z roko. »Ta kole po malem delam in pojem si vmes.«

»Si, si, si!« ga ponovno potrpejla po ramenu Bastiani in hinavski nasmeh mu spreletil obraz, oči pa mu za trenutke, samo za droben trenutek zažare v ognju. Pogled iz takih oči vžge rano na srcu! Tako pogleda zvit gad, preden vsega svojo žrtev. »Bene,

bene! Tobro takol Tobro takole kar naprej taplja starega po hrbtu in se škodoželjno, komaj opazno nasmeha.

Stariba hoče oditi v kovačnico, kjer je Tiče že gonil meh in ponovno razjarjal železo na vlgnu. »Eeee, dove donna? Kam ga je gospa?«

Kovač prebledi. Mučen molk nastane. »Kaj ji hočejo?« se ustraši, a tega na zunaj ne pokaže. Kroti se, da bi ostal miren, a vendar mu glas zatrepeče, ko zakliče proti hiši:

»Bara! Semkaj pridite!«

Gospodinja se prikaže na preddverju. Ko zagleda deda vsega prepadenega in bledega, sklene roke in s prestrašenim glasom zasepeta: »Jezus...«

Toda oprezujočemu mastru ničesar ne uide, njegovo tenko uho vse sliši »Niente Ježuš,« odkima z glavo. Jaž sem ga maestro Bastiani!«

In že se zakrohče, kakor da je povedal veliko šalo. Zenin strah ga zabava.

»Eeee, kaj sem ga hotela reči?« se spet zresni. »Vostra Taniza niente tobr! Niente buonal! Sempre govoriti solo šlovenski, niente italijansko. Eeee, cosa dire nostro Mussolini! Kaj ga je rekla nostro Duce? Carniola e italiana! Si, si, Zlovenija nostro, italijansko! Tukaj Italija!«

Starihovka iz vse te mešanice besed le razume, kaj ji hoče povedati. »Naj ne zamerijo, gospod maestro,« odgovori s trpkim glasom, a zraven se sili, da bi bila prijazna in nasmehana. Toda zadrege, priro, jene iz strahu, ne moreš kar tako pregnati. »Naša Danica je otrok. Mlada je še in neumna...«

»Taniza niente neumna! No, no! Taniza e furba, per Dio! Si, si! Eurbale!«

Uboga mati, saj ni vedela, kaj pomeni besedica »furbale! Ni spoznala, da hoče maestro s tem, ko trdi, da je njena hčerka zvita, napeljati pogovor na svoj mlin.

»Saj se doma vedno uči italijanshine,« skuša mati zagovarjati svojo šolobvezno hčerko. »Mj ji ne znamo pomagati, italijanshina je težka. Naj imajo potrpljenje z njo, gospod maestro!«

Tudi on ne razume vsega, kar mu pripoveduje preprosta dobriška kmetica. Dvigne roko in ji po-žuga s prstom:

»Vostra Taniza sempre cantare šlovenski. Sloven. ški pežmliča niente tobr!«

Zdej se spomni Starihova gospodinja, kako je prejšnji teden prijokala Danica domov. Bastiani jo je v šoli pretepel, potlej pa ji potisnil v usta umazano šolsko gobo, ker je med odmorom zpevala šolsko pesmico »Tri ptičice«. To je še dobro, da deda takrat ni bilo doma in da ni zvedel, kaj je italijanski učitelj počenjal z njegovo vnučko!

»Naša Danica tako rada poje,« jo zagovarja mati. »Ne zamerite ji! Ko se bo naučila italijansko, bo pela italijanske pesmi. Videli boste!«

»Non credo. Niente verjeti, gospa! Voi tutti con tra nolte tšči Bastiani svoje in se s posmehljivim pogledom vsega v sive oči starega kovača, ki še vedno brezmočno stoji ob nakovalu. Bastianijev oster pogled pa deda vendar zmede, da mu ni več obstanka na tem mestu. Odide v kovačnico, kjer puha meh, ki ga Tiče gonil, gonil, gonil, samo da bi pregal nemir iz srca. = = =

(Dalje prihodnjic)